

Symposium - sammendrag

Torsdag 5. september kl. 15.10 – 16.40

Symposium 1A: Basal Eksponeringsterapi: terapeutisk arbeid i eksistensielle katastrofelandskap

Basal Eksponeringsterapi (BET) er utviklet for mennesker som psykisk helsevern ofte betegner som behandlingsresistente. En del av disse ser ut til å være preget av et fenomen som i BET blir betegnet som Eksistensiell Katastrofeangst (EKa). I klinikken fremtrer EKa som en påtrengende frykt for å falle fra hverandre, gå i oppløsning eller bli oppslukt av tomhet eller sittende fast i evig smerte. I symposiet vil psykologspesialist Didrik Heggdal beskrive EKa som psykologisk begrep, presentere instrumentet EKa-S19 som er utviklet for å måle EKa, og demonstrere hvordan terapeuter utøver målrettet og funksjonshevende psykoterapeutisk arbeid med disse pasientene. Som begrep overlapper EKa med begreper som annihilation anxiety, eksistensiell angst og ontologisk utrygghet, men favner samtidig aspekter ved psykologisk fungering som gir nye innfallsvinkler til behandling av mennesker med psykiske lidelser og stor funksjonssvikt. EKa-S19 brukes både til å identifisere aktuelle kandidater til BET og til å måle effekter av behandling. Dette nye instrumentet har de siste to årene vært gjennom en første valideringsstudie (innsendt for publisering). Studien bekrefter både våre teoretiske antakelser forut for instrumentutviklingen og antakelsen om at EKa som fenomen kan være en vesentlig faktor i psykososial funksjonssvikt.

Om foredragsholderne

Didrik Heggdal, Psykologspesialist, BET-Seksjonen, Avd. Blakstad, Vestre Viken HF Heggdal har vært ansatt i Vestre Viken HF i nærmere 20 år. Der har han sammen med sitt team utviklet og implementert behandlingsmodellen Basal Eksponeringsterapi (BET) for å styrke tilbudet til mennesker som psykisk helsevern ikke klarer å gi god hjelp. Det er nå etablert nasjonale videreutdanninger i BET både for leger og psykologer og for høyskoleutdannet helsepersonell. Flere behandlingssteder i Norge er i gang med å bygge opp et tilbud forankret i BET-modellen.

Kristoffer Bruseth Ludvigsen er psykolog og fagfelleverdert BET-Terapeut og BET-Veileder. Ludvigsen har arbeidet i flere år ved Akuttseksjoner i psykisk helsevern, herunder med undervisning, veiledning og implementering av BET tilpasset en Akutt-kontekst. Han er nå ansatt ved BET-Seksjonen ved Avd. Blakstad, Vestre Viken HF. Ludvigsen skal i symposiet delta i presentasjoner og demonstrasjoner av BET-verktøy og BET-intervensjoner.

Symposium 1B: Kollegastøtte når pasienter tar selvmord

Selvmord er en sjelden hendelse i Norge, men er en hendelse med store omkostninger for de nærmeste og for samfunnet. I de tilfeller hvor personen som tar selvmord har hatt en behandler i psykisk helsevern, blir denne også berørt. I dette symposiet vil vi belyse hvordan en kollegastøttegruppe på sykehus kan være med på å ivareta faglig ansvarlig lege/psykolog i etterkant av et selvmord.

Det legges opp til aktiv deltakelse, med deling av erfaringer og diskusjon. Symposiet vil starte med en presentasjon om hvordan Klinikk for Psykisk Helsevern Voksne, Stavanger Universitetssjukehus, har utformet en gruppe for kollegastøtte, hva dens mandat er, og hvordan den arbeider. Mulige arbeidsmåter, problemstillinger og dilemmaer illustreres ved hjelp av vignetter av mulige hendelser.

Om foredragsholderne

Wenche ten Velden Hegelstad, Psykologspesialist, PhD, Klinikk Psykisk Helsevern Voksne, Akutt Mottakspost, Stavanger Universitetssjukehus. Hun er psykologspesialist med doktorgrad innen psykoselidelser. Hun har mange års erfaring med akutt psykisk helsevern og har selv også opplevd å miste pasient i selvmord. Hun er faglig leder for TIPS forskningsgruppe for psykose.

Annika Hagerman, Psykologspesialist, Klinikk Psykisk Helsevern Voksne, Akutt Mottakspost, Stavanger Universitetssjukehus. Hun er psykologspesialist og har arbeidet i akutt psykisk helsevern i mer enn ti år. Hun har også erfaring fra poliklinikk rus og poliklinikk for unge med alvorlige psykiske lidelser. Hun er leder for kollegastøtte ved selvmord-gruppen og har, som ten Velden Hegelstad, også erfaring med å miste pasient i selvmord.

Symposium 1C: Med kroppen som inngang til forståelse og behandling av spiseforstyrrelser

Spiseforstyrrelser er komplekse tilstander, med høy dødelighet og omfattende biologiske, psykologiske og sosiale konsekvenser. De alvorlige konsekvensene disse lidelsene har for både pasienter, pårørende og samfunnet står i kontrast til mangelfull kunnskap om hva som er god behandling. Kognitiv atferdsterapi (CBT-E) er anbefalt behandlingsform, men omtrent halvparten opplever ikke bedring fra denne terapiformen, og det er behov for å utvide repertoaret av behandlingstilnærminger for å hjelpe dem som ikke har effekt av behandling eller opplever tilbakefall.

I dagens workshop vil vi utforske hvilke muligheter som ligger i en kropporientert tilnærming til behandling av spiseforstyrrelser og vanlige komorbide tilstander, så

som traumelidelser. I dette arbeidet har vi invitert med oss Janina Fisher, nestor i kropporientert psykoterapi med komplekse lidelser. Fisher har lang erfaring i å behandle pasienter med krevende og kompliserte lidelsesforløp, inkludert pasienter med spiseforstyrrelser. Fisher forstår spiseforstyrrelser som beskyttelse mot ulike former for traumatiske erfaringer samt vanskelige følelser, blant annet ensomhet. Spiseforstyrrelsen defineres som en avspaltet del av selvet, som «flykter» fra traumene. Behandling går blant annet ut på å oppøve oppmerksomhet på ulike kroppslige reaksjoner, nærme seg dem som ressurser for å tåle traumatiske opplevelser og stress, og skape indre sammenheng og dialog gjennom en nysgjerrig, selvmedfølende og mestringsorientert holdning. Fishers perspektiv på spiseforstyrrelser som en selvforstyrrelse blir diskutert i lys av litteratur om pasienters perspektiv på egen lidelse, motivasjon for å bli frisk, og hva som er god behandling. Undervisningsformen vil veksle mellom muntlige presentasjoner, visning av videomateriale, øvelser og diskusjon.

Om foredragsholderne

Margrethe Seeger Halvorsen; Dr.Psychol., Spesialist i klinisk voksenpsykologi. Halvorsen er førsteamanuensis ved Psykologisk institutt, UiO, og psykologspesialist på Voksenpsykiatrisk avdeling Vinderen og Villa Sult i Oslo. Hun har de siste 10 årene jobbet parallelt med psykoterapiforskning, undervisning og behandling av spiseforstyrrelser. Halvorsen er opptatt av hvordan tilknytningsforstyrrelser og traumer setter psykiske og somatiske spor, og hvordan vi kan bruke kroppen som et verktøy i behandling av psykiske lidelser.

Kjersti Solhaug Gulliksen; Dr.Psychol., Spesialist i klinisk voksenpsykologi. Gulliksen er fagredaktør i Tidsskrift for Norsk psykologforening og psykologspesialist/forsker ved Villa Sult. Utdannet karakteranalytiker ved Norsk karakteranalytisk institutt og underviser og veileder psykologer i kropporientert terapi. Gulliksen har 15 års erfaring fra arbeid med barn, ungdom og voksne med spiseforstyrrelser, og har blant annet forsket på pasienters erfaringer fra behandling for spiseforstyrrelser og hva som kan motivere pasienter til å bli friske.

Janina Fisher; PhD, assisterende utdanningsdirektør på Sensorimotor Psychotherapy Institute, og tidligere underviser på Harvard Medical School. Hun er ekspert på behandling av traumer og har bl.a. gitt ut boken Sensorimotor Psychotherapy: Interventions for Attachment and Trauma (2015) sammen med Pat Ogden, skrevet Healing the Fragmented Selves of Trauma Survivors: Overcoming Internal Self-Alienation (2017) og kommer snart med Working with the Neurobiological Legacy of Trauma (in press). Fisher er best kjent for sitt arbeide med å integrere nyere kroppssentrerte intervensjoner i tradisjonelle psykoterapeutiske modeller. For mer informasjon; www.janinafisher.com

Symposium 1D: Håndtering av etiske dilemmaer for psykologer som jobber med organisasjoner

Psykologer har gjennom sin kompetanse og rolle mulighet til å påvirke både individer, grupper og hele organisasjoner. For å løse et oppdrag i en virksomhet er det ofte behov for å tilpasse de psykologiske metodene og verktøyene som benyttes. Men hvor langt kan vi, og bør vi gå, for å løse ett oppdrag? Hva bør vi eventuelt passe på og være oppmerksomme på, for å ivareta psykologrollen på en profesjonell måte?

Symposiet vil ta for seg hvordan psykologer som arbeider i eller inn mot en organisasjon på vegne av en oppdragsgiver kan bli konfrontert med komplekse og tvetydige situasjoner, hvor en må kunne forholde seg til flere verdisett samtidig. Som profesjonsutøvere skal vi både utføre våre oppdrag i henhold til profesjonens etiske rammeverk, og samtidig ivareta en oppdragsgiver sine interesser og verdier. I gjennomføringen av et oppdrag vil de ulike gruppene som blir berørt av oppdraget ha sine egne forventninger til at deres verdier og interesser blir respektert og ivaretatt.

Symposiet vil se på hvordan det å måtte forholde seg til et oppdrag med flere interessenter og forventninger som grunnlag for ulike etiske dilemmaer, og hvordan de etiske retningslinjene for psykologer kan hjelpe til med å håndtere disse på en profesjonell måte. Det legges opp til erfaringsutveksling og trening på gjennomføring av en etisk beslutningsprosess knyttet til konkrete case.

Målgruppen for symposiet er primært psykologer som jobber som interne eller eksterne konsulenter, og psykologer som jobber som lederer eller rådgiver i en virksomhet.

Om foredragsholderne

Sarah Abraham er spesialist i organisasjonspsykologi, og har de siste 15 årene jobbet som prosjektleder og organisasjonspsykolog ved Politihøgskolen i Oslo. Hun er faglig ansvarlig for Assessment-senteret med de psykologiske testene og verktøyene som benyttes ved egnethetsvurderingen i forbindelse med opptak til Bachelor i politiutdanning. Det er et uttalt mål for politiet at fremtidens tjenestepersoner gjenspeiler mangfoldet i befolkningen, og Sarah har hatt ansvar for å bygge et åpent, likt og strukturert seleksjonssystem til seleksjon ved Politihøgskolen.

Christer Mortensen er spesialist i arbeids- og organisasjonspsykolog, og har arbeidet med leder- og medarbeiderutvikling i offentlige og private virksomheter i mer enn 20 år. I dag jobber han som spesialrådgiver i Helse Sør-Øst RHF, med ansvar for strategi og policyutvikling innen kompetanse, utdanning og rekruttering. Han har også ansvaret for medarbeiderundersøkelsen i spesialisthelsetjenesten, som sendes årlig ut til mer enn 125-tusen ansatte i norske sykehus.

Symposium 1E: Fagetikkens plass i de ulike roller psykologer er i

Psykologer inntar stadig flere arenaer for yrkesutøving.. Videre ytrer psykologer seg på ulike arenaer og sosiale medier. Er de Etske prinsippene for Nordiske Psykologer (EPNP) hjelpsomme i hvordan vi forvalter oss som psykologer på de ulike arenaer. Er det andre gyldige prinsipp eller lovverk som «overstyrer»? Kort innføring i fagetikk opp mot annen etikk og lov/ regelverk. Drøfting av dens gyldighet i de roller / situasjoner psykologer i dag opptre i.

Drøfting av caser.

Informasjon om hvordan fagetiske saker i dag behandles i Fagetisk Råd, og drøfting om dette understøtter den fagetiske refleksjonsprosessen.

Om foredragsholderne

Maria Løvik Norheim, Psykologspesialist, avdeling for kunnskapsutvikling, Bergen Kommune

Svanhild Mellingen, Seksjonsleiar Avdeling for rusmedisin poliklinikk, Haukeland Universitessjukehus

Fredag 6. september kl. 10.30 – 12.00

Symposium 2A: Emosjonsfokusert terapi og bruken av spesifikk og presis empati – En opplevelsesbasert forelesning med terapifilmer som viser empatiske intervensjoner uten og kombinert med stol-arbeid.

Emosjonsfokusert terapi (EFT) er mest kjent for signaturintervensjonen «stol-arbeid» i tillegg til sitt fokus på følelser. Stol-arbeidene, som inkluderer både selv-selv og selv-andre prosesser, er sentrale for å fremme opplevelse i terapirommet. Samtidig er stol-arbeidene som små viktige øyer i et hav av empati. For å bli en god EFT-terapeut er det derfor avgjørende å være god på empatiske intervensjoner som fremmer, fordyper og fasiliterer produktive følelser og prosesser. I EFT har vi åtte ulike empatiske intervensjoner og disse empatiske intervensjonene kan terapeuter utvikle og fininnstille gjennom ferdighetstrening, egenerfaring og observasjon.

Dette symposiet har som mål å gi deg et innblikk i hva EFT er og hvordan du som terapeut kan fasilitere transformasjon av følelser som ikke virker og skape terapeutisk endring ved bruk av presis og spesifikk empati – og selvsagt skal du få se stol-arbeid.

Empati er sentralt og universelt i terapi og forhåpentligvis er forelesningen nyttig for deg uavhengig av din terapeutiske tilnærming. Selv om endringsmodellen i EFT skiller seg fra endringsmodeller med større fokus på kognisjon eller kropp, kan mye av det du lærer integreres i enhver modell. Symposiet består av historier, forelesning og terapifilmer. Velkommen til et engasjerende og emosjonelt foredrag!

Om foredragsholderne

Nadia Ansar jobber som psykolog ved Institutt for Psykologisk Rådgivning og Norsk Institutt for Emosjonsfokusert Terapi. Hun har fullført en treårig spesialisering i Emosjonsfokusert terapi og er i tillegg spesialist i klinisk familiepsykologi. Hun holder på med en doktorgrad i Emosjonsfokusert ferdighetstrening for foreldre ved Institutt for psykologisk rådgivning, i samarbeid med Universitetet i Oslo og Norsk Forskningsråd. Hun har tidligere blant annet jobbet som avdelingsleder ved Blå Kors Kompasset, på familievernkontor og som prosjektleder ved Alternativ til vold.

Sigrid Skeide er psykolog og arbeider ved Institutt for Psykologisk Rådgivning. Hun har videreutdanning i emosjonsfokusert individualterapi og emosjonsfokusert foreldreveiledning. Til daglig jobber hun med terapi, veiledning av helsepersonell og diverse kursvirksomhet.

Symposium 2B: Kliniske eksempler fra behandling av de mest utsatte ungdommene – hvilke suksessfaktorer finner vi?

Vi viser til to ulike men veldig komplekse og sammensatte terapiforløp fra klinisk praksis. Det som kjennetegner begge forløpene er multiple plasseringer innen barneverntjenesten, flere tentative diagnoser fra behandling fra BUP og komplekse familiesituasjoner.

Vi søker å se på hvilke detaljer vi tenker er avgjørende i å snu den negative utviklingen ungdommene og deres familier befinner seg i, samt hva hvordan arbeide med komplekse, komorbide og alvorlige tilstander.

Om foredragsholderne

Rebecca Ervik-Jeannin, spesialrådgiver ved Utviklingsavdeling ungdom, NUBU Spesialst i klinisk familepsykologi. Spesifikk kompetanse innenfor behandling av atferdsproblemer blant ungdom og deres familier. Metodeansvarlig for TFCO (Treatment Foster Care Oregon – for familier med ungdom med atferdsproblemer). Fordypning i kognitiv psykologi og traumebehandling. Tidligere arbeidet som psykolog i TFCO og ved DPS. Metodeansvarlig; herunder ansvar for opplæring, veiledning, videreutvikling og kvalitetssikring av TFCO - Treatment Foster Care Oregon.

Kharim Lekhal, Behandlingsleder ved Bufetat region øst, Spesialist i klinisk barne- og ungdomspsykologi. Spesifikk kompetanse innenfor behandling av atferdsproblemer blant ungdom og deres familier. Behandlingsleder for TFCO (Treatment Foster Care Oregon – for familier med ungdom med atferdsproblemer). Tidligere jobbet som bydelspsykolog i Oslo, ved UUS i Ambulant miljøterapi og vært MST leder. Behandlingsleder TFCO Sandvika.

Symposium 2C: Psykose eller ADHD-hva predikerer hvordan det går på lang sikt?

Hvis man får en psykoselidelse eller ADHD i ungdomsårene, hva er viktige faktorer for hvordan det går på lang sikt? Hvilken betydning har kognisjon, symptomer og hverdagens funksjon i ungdomsalder for hvordan man klarer seg som voksen? Merete Glenne Øie har studert dette hos ungdom med ADHD, schizofreni og friske ungdom og deretter gjentatt undersøkelsene etter 13 år og etter 25 år. Data fra disse undersøkelsene vil bli presentert og kliniske implikasjoner vil bli diskutert. Har schizofrenipasienter et større potensial for å bli bedre enn det forskning og klinisk erfaring hittil har vist? I så fall, hvilke faktorer bidrar til å bli bra av schizofreni og er bedringen varig? Kan man bli bra uten vedvarende bruk av antipsykotisk medikasjon? I «The Oslo Schizophrenia Recovery study» følges en gruppe pasienter med førstegangpsykose over 10 der vi søker svar på disse spørsmålene gjennom å kartlegge kognitiv funksjon og resiliens ved årlige

undersøkelser av deltakerne. Resultatene fra studien vil bli presentert med fokus på kliniske implikasjoner.

Om foredragsholderne

Merete Glenne Øie, Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo og bistilling ved Forskningsavd., Sykehuset Innlandet. Hun er professor i klinisk psykologi ved UiO og spesialist i klinisk nevropsykologi. Hun har 25 års klinisk og forskningsmessig erfaring innen området nevropsykologi ved psykiske lidelser. Hun er opptatt av hvordan man kan forstå og tilrettelegge for nevropsykologiske vansker hos mennesker med psykiske lidelser.

Anne- Kari Torgalsbøen, Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo. Hun er professor i klinisk psykologi ved UiO og spesialist i klinisk psykologi. Hun har mange års klinisk erfaring med schizofrenipasienter og har de siste 25 årene hatt sin forskningsvirksomhet knyttet til longitudinelle studier av schizofrenipasienter som oppnår full restitusjon. Hun er gjennom sin forskning opptatt av å korrigere myten om at schizofreni er en håpløs sykdom.

Symposium 2D: En innføring i Metakognitiv terapi (MCT)

Deltakere vil få en grunnleggende forståelse for MCT, som er en relativt sett ny behandling. Behandlingen fokuserer på tenkning og tankeprosesser fremfor innholdet i tanker. Mange pasienter opplever at de blir fanget av tankeprosesser som bekymring og grubling, og bruker mestringsstrategier med kortsiktig effekt men på lang sikt ikke gir bedring. Metakognitiv terapi fokuserer på opprettholdende faktorer som bekymring, grubling, trusselmonitorering og uhensiktsmessige mestringsstrategier, som samlet kalles kognitiv oppmerksomhetssyndrom. Syndromet opprettholdes av metakognisjoner som er tanker om tenkning. Disse kan omhandle fordeler (positive metakognisjoner) med tenkning som: «Dersom jeg bekymrer meg vil jeg være bedre forberedt» eller ulemper (negative metakognisjoner) med tenkning som: «Hvis jeg fortsetter å bekymre meg, vil jeg bli miste kontrollen over tankene mine». Målet i behandlingen er å utfordre metakognisjoner, opprettholdende tankeprosesser, og erstatter lite hensiktsmessige strategier.

I tillegg til en innføring i de grunnleggende prinsippene i MCT vil deltakerne få en oversikt over nyere forskning resultater innen MCT.»

Om foredragsholderne

Odin Hjemdal er professor og spesialist i klinisk voksenpsykologi ved Institutt for psykologi ved NTNU. Han har videreutdanning i MCT og CBT, og har veiledet i MCT

for MCT-Institute i flere år. Han har i en årrekke jobbet med forskningsprosjekter knyttet til behandling av angst og depresjon ved bruk av MCT, og betydningen behandling for arbeid.

Symposium 2E: Hvordan gjennomføre gode jobbintervjuer for psykologer: Strukturert, kompetansebasert intervjuteknikk for psykologer som ansetter psykologer

Intervjuet er den mest benyttede vurderingsmetoden i ansettelsesprosesser. Forskning viser at kvaliteten på intervjuet i sterk grad henger sammen med hvor strukturert og jobbfokusert det er. Mens den tradisjonelle jobbsamtalen i liten grad bidrar til å identifisere de eller den beste kandidaten for stillingen og samtidig bidrar til diskriminering, vil et godt kompetansebasert intervju kunne bidra til mer treffsikre og rettferdige ansettelsesprosesser.

Formålet med dette symposiet er å gi deg som ansetterpsykologer noen innspill til hvordan du kan kartlegge deres kompetanse på en treffsikker og god måte. Du vil få presentert en nyutviklet intervjuguide som dekker generelle kompetanser for psykologer, basert på den europeiske standarden *EuroPsy*. Gjennom teori og praksis vil du lære mer om hvordan du kan benytte intervjuguiden for å kartlegge viktige kompetanser hos psykologer.

Om foredragsholderne

Rudi Myrvang er psykologspesialist i arbeids- og organisasjonspsykologi, og har 20 års erfaring med å lære opp organisasjoner i hvordan gjennomføre gode seleksjonsprosesser. Myrvang har bakgrunn fra testbransjen, og har hjulpet en rekke organisasjoner med å få på plass mer treffsikre og rettferdige ansettelsesprosesser.

Elisabeth Østrem, seniorkonsulent i AFF og tidligere konsulent fra testbransjen. Hun sitter i NPF's fagutvalg for organisasjonspsykologi sammen med Myrvang, og underviser på valgfritt spesialistkurs i organisasjon og ledelse for psykologspesialister. Elisabeth Østrem er konsulent på Solstrandprogrammet, vurdert av Financial Times som et av verdens 50 beste lederutviklingsprogrammer. er sammensatte og at de rundt har like stort ansvar for endring som ungdommen selv. Et gruppetilbud for foreldre ble utviklet, med noe individuell oppfølging i etterkant. I tillegg har vi undervist personale i skole og en rekke andre hjelpetjenester. Strukturelle faktorer er viktige når det gjelder skolefravær og vi var sentrale da kommunen lagde en ny rutine for fraværsoppfølging i grunnskolen. Målet for alle våre tiltak er at færre utvikler alvorlig langvarig skolefravær. Metoden er å gi foreldre, skole og hjelpetjenester en mer kontekstuell forståelse av fenomenet og dermed bedre og mer helhetlige tiltak.